

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Bolgarski peklenski stroj pod tovornim vlakom

Podrobnosti o atentatu na železnico med Kumanovim in Skopljem. — Atentatorjem so že na sledu. — Kombinacije o namerah makedonstvujuših. — Hladnokrvno presojanje v Beogradu.

Skopje, 21. novembra. Komaj sta se nekoliko pozabila zadnja atentata s peklenskimi stroji na vlake, umor generala Mihajla Kovačevića in drugi atentati, že se je izvršil v soboto zvečer nov atentat, čigar povzročitelji so tudi sedaj makedonstvujušči. V Skoplju se je v soboto ob 21. uri razširila vest, da je bil na progi Skopje—Kumanovo pogin v vlak brzovlak, ki je odšel iz Skopja ob 6.10 zvečer. Vest se je kasneje izkazala kot netočna, zvedelo pa se je, da se je v resnici izvršil atentat na tovorni vlak pri postaji Aleksandrovo, ki je tretja od Skopja v smeri proti Beogradu. Atentat je bil izvršen ob 431 km železniške proge točno ob 9.25, ko je privozil tovorni vlak proti postaji Aleksandrovo. Preiskava je ugotovila, da je eksplozivni peklenjski stroj, ki je porušil del proge in poškodoval dva vagona. V bližini so našli na progi še drug peklenjski stroj, ki pa ni eksplozivni. Ugotovili so, da je ta peklenjski stroj istega izvora, kakor oni, ki so jih našli povodom odkritja pripravljene atentata v Solunu. Še železniške postaje v Aleksandrovo je takoj obvestil oblasti, ki so odposlale na lice mesta svoje organe v svrhu preiskave.

Kraj, kjer je eksplozivni peklenjski stroj, se nahaja v neposredni bližini selmaforja ter je precej skrit. Z ene in druge strani vodijo zaseke v goro, ki so jih brčkone atentatorji izkoristili, da so došli do proge. Verjetno je, da so atentatorji prišli s Skopljanske Črne gore, največje planine med Skopljem in Vranjo. Na eni strani te gore se nahaja selo Aleksandrovo. Domnevajo, da so atentatorji pobegnili nazaj po isti poti.

Po še nepotrjenih vesteh se je oblastem že posrečilo priti na sled atentatorjem. Atentat so baje izvršile neke sumljive osebe, ki so jih pred dvema dnevo-ma opazili v žeglivoskem srezu. Ker so jih oblasti zasledovale, brčkone niso imeli dovolj časa, da bi presodili, na kateri vlak naj izvrše atentat in da bi položili bombe kakor bi bilo treba.

Skopje, 21. novembra. Peklenjski stroj, ki je eksplozivni, k sreči ni napravil velike škode. Postavljen je bil brčkone med 8. in 9. uro zvečer po odhodu

brzovlaka v Beograd. Na zasledovanje atentatorjev so bili takoj odposlani orožniki, policijski organi in oboroženi seljaki na vse strani. Proga, ki je bila poškodovana od eksplozije, so kmalu popravili ter je bil promet vzpostavljen že po dveh urah. Proga je bila le neznatno poškodovana; človeških žrtev ni bilo.

Beograd, 21. novembra. Povodom najnovejšega atentata makedonstvujuših pri Aleksandrovo se smatra, da je makedonski komite hotel z njim izraziti svoje nezadovoljstvo radi zaključitve prijateljskega pakta med našo državo in Francijo ter izzvati v teh dneh, ki so za bolgarsko vladno razmeroma težki, odločitev, da bi se Bolgarska definitivno naslonila na italijansko politiko. Prevladuje pa mnenje, da bo naša vlada ostala hladnokrvna in da ne bo dala povoda triumfu onih temnih elementov v Bolgarski, ki so nasprotniki zblizanja med obema sosednjima državama. Z ozirom na ta atentat pričakujejo politični kakor tudi diplomatski krogi še z večjim zanimanjem odgovor zunanjega ministra dr. Marinkovića na interpelacijo, ki so jo vložili Pribečević in tovariši o naši zunanji politiki. Pribečević se, da se bo dr. Marinković ob tej priliki dotaknil tudi vprašanja atentatov v Južni Srbiji in sploh akcije makedonstvujuših. V političnih krogih prevladuje mnenje, da bo naša vlada kljub ponovnim atentatom bolgarskih komitešev zavzela umerno stališče, ker ni nobenega dvoma, da skušajo bolgarski komiteši s svojimi atentati onemogočiti započeto akcijo za razčiščenje in konsolidiranje odnošajev med našo državo in Bolgarsko. Tudi z ozirom na sobotni atentat se naglašava v političnih krogih, da je Italija oni činitelj, ki vzdržuje elemente nemira na Balkanu ter pospešuje vsako akcijo, ki bi mogla poslabšati razmere med našo državo in njenimi sosedji na Balkanu in v Srednji Evropi.

Praznično zatišje v Beogradu

Beograd, 21. novembra. Danes ni znamenitosti v političnem življenju radi velikega pravoslavnega praznika (arhangel Mihail) nobenih važnejših dogodkov. Veliko število politikov in drugih Beograđanov praznuje svojo krstno slavo, med njimi tudi ministri predsednik Velja Vukičević. Tudi v Narodni skupščini je bilo dopoldne zato vse mirno, klubi skoro prazni. Šele jutri dopoldne se bo vršila seja plenuma finančnega odbora. Veliko zanimanje pa vlada za sejo Narodne skupščine, ki se bo vršila v sredo in na kateri bo zunanji minister dr. Marinković odgovarjal na interpelacijo Sv. Pribečevića o zunanji politiki.

Minister pravde o ukinjenju stalnosti sodnikov

Beograd, 21. novembra. Ker se je v javnosti in predvsem v političnih krogih pojavila ostra kritika nad sklepom vlade, da se postavijo sodniki ob uveljavljanju novega zakona o ustroju sodišč na razpolago, se sedaj v vladnih krogih izjavlja, da se vlada v tem oziru popolnoma strinja z ministrom pravde in da ne bo ničesar izpremenila na določbi, po kateri se postavljajo sodniki na razpolago. Sam minister pravde je izjavil, da je bila ta določba izdana samo zaradi nove razporeditve sodnikov in da bo nastanek sodnikov trajala le malo časa. Nadalje je izjavil, da je tozadevna določba neobhodno potrebna radi oživilorjenja novega zakona o sodnikih.

LORD DERBY IN ERAR

London, 21. novembra. Lord Derby je prodal svojih 22 hiš, ki se nahajajo v predmestju Liverpoola za 2 miliona funtov. Na ta način ne bo treba plačati dediščin nasledstvenega davka.

ZOPET USTRELJEN GENERAL

Mehiko City, 21. novembra. Voditelj mehiških upornikov, general Aquilar, ki je skušal preobrniti prekoračiti neko mehiškansko obmejno reko, je bil od mehiških zveznih čet ujet in kmalu na to ujet.

Grčija se priključi pariški pogodbi?

Globok vtis jugoslovensko-francoske zveze na grško javnost. — Bolje je na francoski kakor na italijanski strani. — Zanimiva informacija fašističnega lista.

Pariz, 21. novembra. Po zadnjih vesteh iz Aten je sklep prijateljske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo znatno ojačil one kroge v Grčiji, ki se zavzemajo za čim tesnejšo zvezo med Grčijo in Jugoslavijo. Ti krogi opozarjajo na to, da je pariška pogodba izredno zboljšala mednarodno situacijo Jugoslavije in ob enem zadala hud udarec italijanskim imperijalističnim težnjam po Balkanu. Ako bi Grčija oklevala še dalje, se ji utegne zato zgoditi, da obsedi med dvema stoloma, česar neizbežna posledica bi bila, da bi bila na milost in nemilost izročena Italiji. Da bi to prineslo Grčiji le ponižanje in škodo, ni nobenega dvoma, zato se v javnosti vedno močnejše oglašajo glasovi, naj Grčija kot

tretji pogodbenik pristopi k pariški pogodbi, ob enem pa pospeši sporazum z Jugoslavijo v vseh še nerešenih zadevah.

Bologna, 20. novembra. «Resto del Carlino» piše, da izjavljata Jugoslavija in Francija skupno pritisk na Grčijo, da bi sklenila z njima sličen pakt, kakor je francosko-jugoslovenski. Francija izrablja pri tem zahtevo po povračilu 400 milijonov zlatih frankov, ki jih ji dolguje Grčija. Ako bi se Grčija izrekla pripravljeno skleniti prijateljski pakt, bi ji Francija dovolila znatne olajšave za odplačilo tega posojila, kakor tudi ostalih dolgov iz svetovne vojne. Kakor se doznava, sta grški finančni in zunanji minister nasprotna tozadevnim načrtom Francije in Jugoslavije.

Nov transport italijanskih karabinjerjev v Albanijo

Fašistovska vlada ne zaupa svojim albanskim prijateljem in jim pošilja na vrat vedno nove varše. — Čudna igra Ahmed bega. — Strah pred osveto rodbine umorjenega Cene bega.

Dubrovnik, 21. novembra. Potniki, ki so dospeli iz Albanije, pripovedujejo, da so se dne 19. v Valoni, Santi Quaranti in drugih albanskih lukah ponovno izrekli novi oddelki preobrnjenih italijanskih karabinjerjev, ki so vršili dolge vojninske službe in bili razdeljeni po albanskih primorskih mestih ter v važnejših notranjih krajih Albanije. Ne ve se, na čigav račun delajo ti italijanski agenti in če je morda le za varnost Ahmed bega Zogu ter njegove vlade, vsekakor pa je gotovo, da hoče biti vodstvo italijanske zunanje politike iz lastnih virov obveščeno o vsem, kar se godi v Albaniji, ker ne zaupa dovolj v svoje albanske prijatelje.

Središča italijanskega vojninstva so bili fašistični klubi v Valoni, Tirani in Draču. Med prijatelji in pristajali pokojnega Cene bega prevladuje čim dalje bolj mnenje, da je Ahmed beg Zogu sokrivec smrti svojega zeta. Ahmed beg Zogu je radi tega podvel tudi vse ukrepe opreznosti proti onim, v ka-

terih naklonjenost ne zaupa. Tako so bili poslavljeni pod nadzorstvo mnogi politiki in drugi ugledni ljudje, ki so jih doslej smatrali za njegove prijatelje. Imenovanje Gani bega za člana komisije, ki ima preiskati umor Cene bega, se smatra kot dvoletni ukrep Ahmeda bega Zogu, da se znebi odgovornosti za zločin pred rodbino umorjenega Cene bega in lastno sestro, Cenovo ženo. Po mnenju potnikov iz Albanije bi bilo napadno misliti, da kaže Ahmed beg Zogu voljo, znebiti se prevelikega italijanskega vpliva in pobijati ital. penetracijo. Doslej se v Albaniji ni ničesar zgodilo, kar bi kazalo, da stremi Ahmed beg Zogu po novi orijentaciji. Izkrcavanje preobrnjenih karabinjerjev, aktivnost fašističnih klubov, prisotnost italijanskih torpedov v Draču in v Valoni ter neizpremenjen vpliv italofilskih ministrov, je najboljši dokaz, da je ostalo vse pri starem.

Pomembna svečanost ljubljanskih gasilcev

Izročitev odlikovanj trem ljubljanskim gasilcem. — Bodoči gasilski kongres v Ljubljani. Odlikovana dva privatna nameščenca.

V veliki dvorani Mestnega doma se je večeraj dopoldne vršila intima slavnost ljubljanskih gasilcev, pri kateri so bila izročena odlikovanja trem zaslužnim prostovoljnim gasilcem. Slavnosti je prisostvovali tudi več meščanov in delavcev strojnih tovarn in livarn, kajti med odlikovanci je bil tudi eden njihovih tovarišev. Med drugimi so se slavnosti udeležili vladni komisar g. Mencinger, mestni fizik in predsednik Zdravniške zbornice g. dr. Rus, mag. nadsvetnik g. Jančigaj, magistratni tajnik g. dr. Riko Fux in inž. K. o. s. za strojne tovarne in livarne. V dvorani so se zbrali tudi številni prostovoljni in poklicni gasilci pod vodstvom g. Karla Štruklja. Gasilsko zvezo za Slovenijo je zastopal nje načelnik g. Ivan Barle. Odlikovanih je bil več članov ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, med temi 2 z redom sv. Save IV. razreda, 2 z redom sv. Save V. razreda, 9 z zlato medaljo in 14 s srebrno.

Slavnost je otvoril načelnik »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« g. Josip Turk, ki je kratko pozdravil navzoče zastopnike mestne občine. Vladni komisar je nato v kratkem patriotskem govoru navajal imena odlikovancev. Naš vladar je v znak priznanja njihovih zaslug in požrtvovalnosti na humanitar-nem polju odlikoval z zlato medaljo za 40-letno delovanje pri gasilstvu Ignacija K. v. a. s. s srebrno medaljo za 25-letno delovanje pri gasilstvu podnačelnika in strojnika tobačne tovarne g. Antona Kadunca in četnika I. čete mizarskega pomočnika gosp. Tomaža Kavčiča. Hkratu z odlikovanjem gasilcev je vladni komisar izročil srebrno medaljo za državljanske zaslu-g. Avgustu Vidmarju, ključavničarju strojnih tovarn in livarn, ki je bil v tovarni neprestano zaposlen od l. 1885. (livarna Samassa) sprva kot ključavničarski vajenec, a pozneje pomočnik, ter slugi Kranjske hranilnice g. Josipu Kurantu, ki se je udeležil leta

1878 okupacije Bosne in Hercegovine ter je l. 1889 vstopil kot sluga pri Kranjski hranilnici. Imel je edinca sina Franceta, ki je l. 1915. padel pri Gorici.

Po končanem govoru vladnega komisarja je načelnik g. Josip Turk pripel odlikovanim gasilcem odlikovanja, vladni komisar pa obema privatnima nameščencema.

Načelnik g. Josip Turk je končno zaključil uradni del slavnosti s kratkim govorom, v katerem se je zahvalil vladnemu komisarju kot zastopniku kralja Aleksandra za podeljena odlikovanja. Ob enem je prosil vladnega komisarja, da naj blagovoli izraziti na najvišjem mestu najiskrenejšo zahvalo ljubljanskim gasilcem in zagotoviti njih neomejeno udanost, ob enem je gosp. načelnik obljubil, da bodo gasilci vedno stali na braniku mestne občine ljubljanske. Svoj govor je zaključil z besedami:

— Ni naš namen zbirati odlikovanja, pohvale in priznanja, vendar pa si moramo radi ali neradi priznati, da se dbe v gasil-skih vrstah res idealisti, kojih žrtev za trepečega sobrata je bila velika in ki po vsej pravici zaslužijo, da se njihovo delo pred- oči javnosti v obliki odlikovanja. To ni le trohica priznanja in spoštovanja za odlikovance, marveč je ob enem velika vzpodbuda za mlade gasilce, ki potem s tem večjim veseljem pridejo za težko gasilsko delo. In pogumno stopajo za vztrajnimi predniki. Z današnjim odlikovanjem je doseglo število odlikovancev 30. Slava našemu kralju Aleksandru! (Navzoči so ponovili klic.)

Vladni komisar je položil v imenu mestne občine vsem trem odlikovancem tudi primerne denarne nagrade. Nato se je v dvorani pričela zakuska, med katero so se izrekle tople in priske napitnice.

Kakor nam poročajo iz gasilskih krogov, se ljubljanski gasilci že sedaj prav marljivo pripravljajo za bodoči gasilski kongres, ki se bo vršil najpozneje l. 1930. v Ljubljani in na katerega bodo vabljena vsa gasilska društva naše države, kakor tudi gasilci iz posameznih slovenskih držav.

Smrtna nesreča na Starem trgu

Kot kurjač v mestni plinarni zaposleni 53letni Anton Prosen, stanujoč v Hrenovi ulici št. 4, je v soboto popoldne okoli 15.30 peljal po Starem trgu štirikolesni voziček v smeri proti Mestnemu trgu. Na kraju, kjer je cesta najožja, je zapazil, da vozi za njim tramvaj. Voznik cestne železnice Anton Furar je vozil počasi in dajal znamenja. Prosen se je z vozičkom umaknil na stran tako, da bi tramvaj lahko neovirano vozil mimo njega. Prosen pa se je hotel s prvim delom voza še nekoliko umakniti, a je bil tako nepreviden, da je prvi del prišel v stik z električnim vozom, ki je Prosenov voziček porinil v stran in Prosen je zadel z ojesom še enkrat na to v tramvaj. Oje je nato z vso silo udarilo Prosenovo jetra in ga ob enem vrglo na tla. V bližini stoji stražnik in drugi pasantje so takoj ponesrečencu prhiteli na pomoč. Prosen se je še sam pri polni zavesti dvignil, postal pa je močno bled. Peljal je voziček še nekaj korakov naprej, a se je kmalu zgrudil nezavesten na tla.

O nesreči obveščena reševalna postaja je Proseno nato z rešilnim avtom prepe-ljala v javno bolnico, kjer pa je Prosen kmalu po eni uri umrl. Dobil je tako težko notranjo poškodbo, da je podlegel. Pokop-pone srečenega Prosen se je vršil danes ob 14.30 iz mrtvašnice javne bolnice. Pokoj-nik zapušča nepreskrbljeno rodbino.

Demonstracije brezposelnih rudarjev v Londonu

London, 21. novembra. Brezposelni rudarji Walesa so večeraj z godbami in zastavami vkorakali v London. Na velikem zborovanju na Trafalgar Square je tajnik rudarjev Cook imel govor, v katerem je Baldwinovo vladno ostrbo napadal ter izjavil, da so rudarji prišli v London, da od-slovijo Baldwin. Baldwin mora oditi. Na-dalje je izjavil, da se delavstvo v sedanjih razrednih borbi ne sme omejit samo na pro- teste. Z izpolnitvijo delavskih organizacij se mora onemogočiti kapitalizmu izze-manje delavskega razreda. Nato so rudarji korakali po glavnih ulicah v svoja stano- vanja v predmestjih. Komunisti, ki so spremljevali sprejod, so vzklikali: »Živela socialna revolucija!«, »Doli z monarhijo!«. Rudarji so zlasti demonstrirali pred ured-ništvu konservativnih listov.

Tudi Turčija preganja komuniste

London, 21. novembra. Kakor javljajo iz Carigrada, je bilo aretiranih 64 članov komunistične organizacije, ki jo je odkrila turška policija in sicer 35 v Stambulu, 22 v Adami in 7 v Smirni. Postavljeni bodo v kratkem pred posebno sodišče.

RUSI V ŽENEVI

London, 21. novembra. »Daily Ex-press« javlja, da bo ruska delegacija stavi-la na razorožitveni konferenci v Ženevi dva predloga. Prvi bo zahteval, naj se skli- če svetovna konferenca, na kateri bi se proučil v vseh podrobnostih določen raz- orožitveni načrt. Drugi predlog bo stav- lien angleški delegaciji glede obnove diplo- matskih odnošajev med Veliko Britanijo in Rusijo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.55 — 13.58 (13.555), Curih 1004 — 1097 (1095.5), Dunaj 8 — 8.08 (8.015), London 276.5 — 277.3 (276.9), New-york 56.65 — 56.85 (56.75), Newyork kabel 56.85 bl., Trst 307.7 — 309.7 (308.7). Efekti: Celjska 164 d., Ljubljanska kreditna 130, 130 (130), Prastrediona 890 d., Kreditni zavod 160 d., Veveč 133 d., Stavbna 56 d., Kr. ind. dr. 370 d., Ruše 280 — 295, Strojne 80 bl., Sešir 104 d.

Lesni trg: Tendence nespremenjene. Zaključeno 2 vagona bukovih plohov, od 30 — 34 cm premera, zdravih, brez greh in črne-ga srca, fr. vag. nakl. post. po 25. lškejo se smrekovi hloidi od 30 cm naprej, fr. vagon iakl. post. po 200 denar; bukovih hloidi prima, brez greh in črne-ga srca, fr. vag. nakl. post. od 3.80 m naprej, 15% od 2.5 do 3.70 m, srednji premer 35 — 50 cm, 15% od 30 do 34 cm, fr. vag. meja. Nudi se bukovina, pu-ralelna, zamana, oceljena, 38 — 100 mm, od 16 cm naprej, fr. vag. nakl. post. po 600 blago, dalje deske, smreka, jelka, 18 mm, od 16 cm naprej, III, fr. vag. meja po 420 blago. Deželni pridelki: Tendence čvr-sta. Zaključeno ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.5—277.3, New-york 56.64—56.84, Pariz 222.68—224.68, Milan 307.54—309.54, Curih 1094—1097, Am-sterdam 2294—2300, Berlin 1355—1358, Du-naj 800—803, Pariz 168.05—168.85.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Devize: London 25.28, New-york 518.45, Pariz 20.38, Milan 28.20, Ber-lin 123.75, Beograd 9.1375, Praga 15.37,

Dobrote vladne finančne politike

Obljube in dejanja sedanje vlade. — Povečanje državnih izdatkov in pasivnost novega državnega proračuna. — Ukupljanje upravnega sodišča v Celju. — Redukcija sredstev in visokega šolstva. — Uvedba šolnine. — Državna subvencija študentov.

Novi državni proračun in finančni zakon, ki ju je predložil finančni minister v soboto Narodni skupščini, sta razočarala vse, ki so količiki verjeli v napovedi in obljube vlade pred volitvami in pozneje.

Skupni izdatki in novem proračunu znašajo 11.592.794.000 Din, dohodki pa 11 milijard 555.794.000 Din. Razlika med izdatki in dohodki izkazuje deficit 37 milijonov Din. Ako se razen tega upošteva tudi pooblaštilo za finančnega ministra v čl. 2. finančnega zakona, da more v 1. 1928/29 nakazati samoupravni telesom vsoto 173.322.182 dinarjev, za kar nima nobenega pokritja, se deficit zviša na 210.322.182 Din, za kar ima finančni minister po čl. 3. finančnega zakona poiskati naknadno pokritje.

Če se novi proračun primerja s tekočim, se vidi, da so izdatki večji za 288.546.182 dinarjev. Sprito dejstva, da je vlada napovedovala, da bo novi proračun manjši od sedanjega za najmanj 10 %, da pa je kljub temu večji in poleg tega še pasivnejši, se lahko reče, da o tem obljubljenem »stečajstvu« ne more biti niti govora.

Novi finančni zakon pa prinaša določbe, ki so nekatere naravnost katastrofalne značaja.

Tako se po čl. 39. tega zakona ukine upravno sodišče v Celju in prenesejo njegovi posli na upravno sodišče v Zagrebu. Likvidacija upravnega sodišča v Celju se ima izvršiti v času meseca dni po uveljavitvi finančnega zakona, torej najkasneje do konca maja 1. 1928.

Novi finančni zakon določa tudi redukcijo srednjega in visokega šolstva. Po čl. 42. finančnega zakona morelo biti le nižje gimnazije s štiri razredi ter polne in osimni razredi. V Sloveniji bodo torej reducirane na štiri razrede vse gimnazije, ki so bile že s finančnim zakonom za leto 1927/28 ogrožene in katerih redukcija je bila deloma le začasno odložena.

Število popolnih gimnazij ne sme biti večje od 80. Katere polne gimnazije ostanejo še nadalje, bo odločil minister svet ob koncu tekočega šolskega leta na predlog prosvetnega ministra. Vse ostale polne gimnazije se imajo reducirati na štiri razrede. Ta redukcija se pričela izvajati s šolskim letom 1927/28.

Nepopolne gimnazije z več kot štiri razredi se imajo reducirati stopnjeno na štiri razrede ter se ima ta redukcija istočasno izvršiti stopnjeno, računajoč od počitka šolskega 1. 1927/28.

Tako so padle v vodo obljube naših klerikalcev, da bodo z novim finančnim zakonom popravili greh našim srednjim šolstvom, ki so ga zagrešili v letošnjem finančnem zakonu in ki je povzročil redukcijo gimnazij ob začetku šolskega leta ter toliko razburjenja v naši javnosti.

Po novem finančnem zakonu se ukinja tudi več meščanskih in nižjih srednjih šol izven Slovenije.

Ogroženo pa je tudi visoko šolstvo. Izkazalo se je kot resnično, da namerava vlada reducirati naše univerze. Ker je popolnoma verjetno, da ne bo reducirala fakultet beograjske univerze, je žal gotovo, da prideva v poštev zagrebska in predvsem ljubljanska univerza.

Čl. 44 novega finančnega zakona določa, da se ima takoj po koncu šolskega leta 1927/28 s sklepom ministrskega sveta odrediti, katere fakultete na naših univerzah se imajo ukiniti. Z istim sklepom ministrskega sveta se združita višji pedagoški šoli v Zagrebu in Beogradu v eno, veterinarska fakulteta v Zagrebu pa se pretvori v višjo veterinarsko šolo ter se bo šele določilo, kjer bo imela svoj sedež.

Ironija usode je hotela, da je finančni zakon s to določbo predložila vlado, v kateri sede naši klerikali, ki so se kazali toliko prijatelje univerze v Ljubljani v časih, ko ji ni pretila nobena nevarnost.

Razen tega uvaja novi finančni zakon tudi šolnino pod pretežno ustanovitve fonda za zdravstveno zaščito učencev. Za ustanovitev tega fonda se uvajajo na osnovnih šolah takse po 10 Din na leto od učenca, v srednjih in višjih šolah po 20 Din, na univerzah pa po 30 Din za semester.

Za socialno politiko sedanje vlade je značilno, da ima novi finančni zakon pod naslovom ministrstva za socialno politiko

samo en člen, s katerim se odpravi državna subvencija za delavsko zavarovanje po čl. 136 zakona o zavarovanju delavcev. Ta subvencija bi morala znašati 2 milijona dinarjev na leto, v finančnem zakonu za leto 1927/28 jo je minister za socialno politiko dr. Gosar znižal na letnih pol milijona dinarjev, sedaj pa jo je sploh odpravil. V ostalem je značilno, da znaša proračun ministra za socialno politiko le 30 milijonov dinarjev, kar je sprito celotnega proračuna več kot 11 in pol milijarde dinarjev, pač skrajno minimalna vsota.

Državnih uslužbencev se je spomnila sedanja vlada z določbo, da se morejo vsi državni uslužbeni, ki niso v uradniški kategoriji, postaviti na stopnjo dnevnih delavcev v smislu uradniškega zakona iz leta 1923. Izvzete so je politične straže, policijski agenti, znanstveniki in služilni ministri pošte in železnice ter znanstveniki finančne kontrole. V finančnem zakonu za leto 1927/28 so se lahko reducirali na strojnjo dnevničarjev samo oni državni uslužbeni nižjih kategorij, ki niso imeli še treh let službe, sedaj pa se lahko reducirajo vsi brez ozira na število službenih let.

Državni uslužbeni nimajo pravice do povrnitve potnih in selitvenih stroškov, kar so prejeli kazensko ali na lastno prošnjo.

Tako je sedanja vlada zapet udarila po najnižjih državnih uslužbenih ter desavirala vse obljube, s katerimi jih je pitala pred volitvami, v prvi vrsti seveda naši klerikali.

Z ozirom na to, da je proračun večji od lanskega ter pasivnejši, je očitno, da se splošna davčna bremena ne bodo mogla znižati. Na drugi strani je davke o izenačenju neposrednih davkov, ki ga je vlada predložila Narodni skupščini, samo pesek v oči, ker je novi proračun sestavljen na podlagi sedanjih davčnih zakonov. Ker prinaša finančni zakon nove udarce skoro na vseh poljih našega kulturnega, socialnega in gospodarskega življenja, je jasno, da je sedanja vlada s svojimi napovedmi o neki »novi finančni politiki« dežvela popolno blamažo.

Izseljevanje iz naše države

Izseljeniški komisarij v Zagrebu objavlja statistične podatke o izseljevanju iz Jugoslavije v prvi polovici letošnjega leta. Izselilo se je v prekomorske države 10.696 oseb, t. j. 1388 oseb več kakor v prvem polletju lanskega leta. Od teh je bilo 8640 moških in 2056 žensk. Največ se jih je izselilo v Kanado in sicer 4217, v Argentino se jih je izselilo 2256, v Zedinjene države 1841, v Brazilijo 1085, v Avstralijo 596, v Urugvaj 375, v Chile 135, v druge ameriške države 95, v Novo Zelandijo 77 in v Južno Afriko 8.

Iz Hrvatske in Slavonije se je izselilo 4309, iz Vojvodine 2221, iz Slovenije 1457, iz Dalmacije 1356, iz Srbije 694, iz Bosne in Hercegovine 504, iz Črne gore 165 oseb. Med izseljenci prevladujejo kmetovalci, ki se jih je izselilo 7968. Kvalificiranih delavcev se je izselilo 455, nekvalificiranih 1093. 90 je bilo pripadnikov svobodnih poklicev, ostalih 1090 pa rodbinskih članov. Po narodnosti so razdeljeni izseljenci takole: Srbov, Hrvatov in Slovencev 7030 ali 65 %, Nemcev 1767, Madžarov 674, Poljakov in Čehov 163, Rumunov 103, tujih državljanov, večinoma naturaliziranih Američanov 923.

V istem času se je vrnilo iz prekomorskih držav v Jugoslavijo 1898 oseb, večinoma naturaliziranih državljanov dotičnih držav. Iz Francije se je vrnilo v tem času okrog 500 naših izseljencev. V naši državi je okrog 15.000 tujih delavcev, ki so se v prvem polletju letošnjega leta vselili v Jugoslavijo.

Naši izseljenci so lani prihranili in poslali v domovino v razne denarne zavode okrog 18.400.000 dolarjev. Od te svote moramo odšteti stroške za vožnjo in druge malenkosti, ki so znašali okrog 2 milijona dolarjev tako, da je prišlo lani v našo državo čistega okrog 17 milijonov dolarjev.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Premoten vlomilec. — Lažna grofica Vera Nikolajevna. — Ponarejalci v Beogradu.

Hišna posestnica Stava Postek je prišla večera na zagrebsko policijsko ravnanstvo in javila, da se je pred dnevi pri njej nastanil neki Ivan Draganić, ki je s tem imenom tudi izpolnil prijavnico. Navedel je tudi, da je rojen 1. 1906, v Brodu na Savi in slikarski pomočnik po poklicu. V soboto je podnajemnik nenadoma zbolel in prosil gospodinjico, naj gre k ravnatelju Zakladne bolnice, kjer bo dobila denar, ki ga je med tednom prislužil. S tem denarjem naj mu kupi nekaj perila in kovoš za luto. Gospodinja se je res napotila v bolnico in ravnatelj je bil začuden, ko je čul neno bajko o Draganiću. Izjavil je, da Draganića sploh ne pozna in mu ni dolžan niti pare. Gospodinja se je vrnila takoj domov, ker se ji je zdel podnajemnik sumljiv. Slutila je, da jo je poslal iz hiše, da bi jo med tem okradel. Doma Postekova ni več našla podnajemnika v postelji. V kotu je pa našla odprt kovček podnajemnika Takića. Kovček tretjega podnajemnika Jokića je med tem izginil. Od sosedov je tudi zvedela, da se sumljivi podnajemnik ne piše Draganić, temveč Andrija Kalfić, ki je policiji dobro znan. Takiću je zmanjkalo blaga za 1500 Din. Jokiću pa za 4000 Din.

Med številnimi fotografijami tatov in vlomilcev so okodovani spoznali Ivana Draganića, ki se piše v resnici Hamidija Kalfić. Je 21 let star in rodom iz Tuzie. Policiji je znan kot nepoboljšljiv tat in potepuh in je bil že dvakrat zaprt radi tatvine in prevar. Policija ga pridno zasleduje.

Sergije Paleolog je eden najuglednejših ruskih emigrantov v Beogradu. Je potomec stare ruske rodbine. Nedavno je ta ruski begunec prejel vest, ki ga je zelo vznemirila. Paleolog živi stalno v Beogradu in je član državne komisije za ruske begunce. Obvestili so ga, da se njegovo ime zlorablja za razne drzne sešeparje. Po vojvodinskih mestih se je namreč neka Rusinja izdajala za Paleologovo nečakinjo. Kdo je v resnici ta žena in od kod je, nitiče točno ne ve. Sergije Paleolog dobro pozna v Vojvodini in se je zato posrečilo lažni nečakinji, da je na njegov račun oslepela mnogo lahkovernih in poštenih ljudi. Njena prva žrtev je postal neki Rus in nato neke ugledne vojvodinske rodbine. Lažna grofica Vera Nikolajevna Kapnist se je pojavila pred mesecem v Kikindi. Ruski krogi so bili prijetno iznenadeni, da jih je počastila tako odlična oseba. Vsi so iskali njenega prijateljstva, da bi zvedeli kake novice iz Rusije. Grofica jim je pripovedovala, kako je trpela med boljševiki in kako

srečno se počuti pri nas. Dvakrat so jo komunisti obsodili na smrt, a ji je uspelo pobegniti. Zivela je nato kot skromna navadna ženska. Boljševiki so jo pa izsledili in je morala zopet pobegniti. Vsi ruski begunci so pomilovali lepo grofico, ki je morala toliko pretrpeti. Rekla je tudi, da pričakuje veliko vsoto denarja od svojega očeta barona Stalja, ki je general v spremstvu kneza Nikolaja Nikolajeviča. Čakala je denar in delala dolgoce. Po desetdnevnem bivanju v Kikindi je iz skromne in revno oblačene begunka postala razkošno oblačena dama. Iz Velike Kikinde je odstopovala v Novi Sad, kjer se je kmalu uveljavila v ruskih in tudi boljših srbskih krogih. Tudi v Novem Sadu je oslepila številne stranke. Predstavila se je povsod za nečakinjo Sergija Paleologa. Ko so Paleologa obvestili o prevarah njegove nečakinje, je objavil v vseh beograjskih listih, da pustolovke, ki se izdaja za njegovo nečakinjo, sploh ne pozna. Opozoril je ruske begunce in druge stranke, naj pustolovki ne nasedejo.

Že nekaj dni se vrši v Beogradu preiskava proti organizirani tolpi ponarejalcev, ki so ponarejali v Beogradu potne liste in jih prodajali našim izseljencem v južno Ameriko. Preiskavo vodi komisar železniške policije. Policijski komisar je te dni dobil služajno v roke en ponarejen potni list in so tako prišli na sled falsifikatorjem. Komisar Lazarević je mislil, da gre samo za en primer. Kmalu se je pa izkazalo, da je bilo pri ponarejanju udeleženi več oseb, ki so ponarejale potne liste kar na delo. Policija vrši preiskavo v največji tajnosti. Znano je le, da je potne liste ponarejalo deset Beograđanov. Med njimi je tudi nekaj uradnikov pri mestni občini. Ponarejalci so bili zelo oprežni in so opravljali svoj posel dolgo popolnoma neopaženo. Imeli so posebno stanovanje, kjer so uradovali. V sobi je policija našla razne pečate, pisalne stroje in kemikalije. Potne liste so izdajali in prodajali vsem tistim, ki jih niso mogli dobiti rednim potom. Med temi so bili brez dvoma tudi taki, ki jih je naša policija zasledovala in so se z begom v inozemstvo rešili zapor. Potniki v južno Ameriko so dobili liste po 2000 Din. Se zanimivše je, da se ponarejalci niso omejili le na potne liste, temveč so ponarejali tudi razne druge javne listine. Policija je aretirala nekaj članov te tolpe, dočim je proti drugim uvedla strogo preiskavo. V nekaj dneh bo preiskava končana in bodo znane vse podrobnosti te afere.

Društvo „Soča“ v Ljubljani

Je priredilo v soboto v Ljubljanskem dvoru prijazno družabno-zabavno večer. Dvornja je bila do zadnjega kotička polna odličnega občinstva, ki je z vidnim zanimanjem in veseljem sledilo raznovrstnim točkam pestrega sporeda. Raznolika sprememba v nastopih sodelujočih in nadebudne naše mladine od 9 letne deklice do akademikov in gledaliških igralcev ter milobe krasno izvajanih narodnih primorskih pesmi po kvartetu je vzbudila v občinstvu ono razpoloženje, ki poraja pravo, prosto, demokratično veselje. Deklamacije pesmi, iz katerih je naravnost izžarevala duša naroda in globoko čustvo pesnika, se prevzele prisotne tako magično silo, da so se ziveli v trpljenje naših bratov in v junška dela naših dedov. To trpko razpoloženje je prekinil saljni kplet, ki je povzročil salve smeha. V društvu je nastopil prvi akademik g. Mrhar: izjavil je na gošli s spremljevanjem klavirja dve pesmi. Osebito je lepa »Ave Maria«, s tako milobo, nežnostjo in popolnostjo, da jo je moral večkrat ponoviti.

Poslednja točka sporeda, ki se je vršila šele o polnoči, je bil srečlov prav lepih, sedanjemu času primernih dobikov: debla gos, petelin, salame, potice, kolači in slaščice, lepa obleka in drugo. Vse to je prešlo društvu od prijateljev, katerim se hvaležni »Sočani« prav srčno zahvaljujejo za njihovo naklonjenost. — Obenem se zahvaljujejo vsem igralcem in sodelovalcem, ki so pripomogli s svojo poštvalnostjo k lepemu uspehu tega večera.

Sport

Evropski nogomet. Švicarski sportni dnevnik »Schweizerische Fussball- und Athletik-Zeitung« prinaša zanimiv članek o moči odnosno kvaliteti evropskega nogometa. Članek je sestavljen sledečo listo: 1. Češkoslovaška, 2. Avstrija, 3. Madžarska, 4. Švedska, 5. Italija, 6. Španija, 7. Nemčija, 8. Danska, 9. Holandska, 10. Belgija, 11. Švica, 12. Francija. Jugoslavije niti ne omenja, dasi smo mnenja, da je naš nogomet pač boljši od francoskega, o čemur pričajo krasni rezultati »Jugoslavije« povodom njenega gostovanja v Franciji. Značilno in čudno je tudi, da avtor stavlja Italijo pred Španijo, ko je vendar znano, da igrajo Španci poleg Čehov in Avstrijcev najboljši nogomet v Evropi, dasi Italijanom ni odrekati velikega napredka tekoni zadnjih let.

490.000 gledalcev — Če je verjeti poročilom jugoslovenskih listov — je prisostvovalo v Rio de Janeiro tihalni tekmi med mesti Sao Paulo in Rio de Janeiro. Publika je baje vrla na tigrisce, ko je sodnik pri Rio de Janeiro diktiral 11 metrovko. Polcija je s težavo napravila red.

Angleški profesionalni klubi obstoje že od leta 1885 dalje, 22 let prej pa so bili sploh šele ustanovljen prvi nogometni klubi.

Slavenska seja kluba kolesarjev in motociklistov. Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi danes ob 20.30 v »Zvezdi« slavnostno sejo, na kateri se bo proslavila 40-letnica ustanovitve »Kluba slovenskih biciklistov Ljubljana«. Na sejo so vabljena predsedstva vseh ljubljanskih sportnih klubov in organizacij, kakor tudi vsi prijatelji kolesarskega sporta.

Beleznica

KOLENDAR.
Danes: Ponedeljek, 21. novembra 1927; katoličani: Prik. B. D. M.; pravoslavni: 8. novembra, Seb. arh. Mih.
Jutri: Torek, 22. novembra 1927; katoličani: Cecilija; pravoslavni: 9. novembra, Anisifor.

DANASJNE PRIREDITVE.
Opera: »Slavosna predstava v proslavo prijateljske zveze med Francijo in Jugoslavijo«.

Kino Matica: »Nezakonski sin«.
Kino Dvor: »Tragidija v Alpah«.
Predavanja: Ob 18.15 v dvorani Glasbene Matic: Prof. St. Oster: »Cetrinski sistem«.

DEZURNE LEKARNE.
Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar, Sp. šiška.

„Ponedeljek“

Danes dopoldne je izšla v Ljubljani prva številka novega lista »Ponedeljek«. List ima, kakor kaže že ime, nalogo izpolniti vrzel, ki je obstojala v našem časopisju, ker doslej nismo imeli nobene lista, ki bi izhajal v ponedeljek zjutraj in objavljaj poročila o nedeljskih dogodkih. »Ponedeljek« bo zato naša javnosti gotovo dobrodošel, zlasti po mestih in drugih večjih krajih. Biti hoče izključno informativen list brez strankarsko-političnega obeležja.

Današnje številko so dobili na ogled tudi vsi naročniki »Slovenskega Naroda«. Dobili bodo še tudi eno ali dve prihodnji številki. Teh številki ni treba vračati, ker bo uprava sama ustavila dostavljanje lista vsem, ki si ga s 1. decembrom ne bodo naročili. — Naročnina je kljub dragemu nedeljskemu delu zelo majhna in znaša pri pošiljanju po pošti mesečno 4 Din, četrtletno 10 dinarjev, pri dostavljanju na dom (v Ljubljani, Mariboru in Celju) pa mesečno 1 Din več. Posamezna številka velja 1 Din. Uredništvo »Ponedeljka« je v Ljubljani, Knapljova ulica 5, uprava v Prešernovi ulici 4.

Ker bodo prve številke »Ponedeljka« prejemale vsi naši naročniki, v »Slovenskem Narodu«, seveda ne bomo po navljali poročil in člankov, ki jih je imel že »Ponedeljek«.

Informiranost Jutarnjega lista

Današnji »Jutarnji list« prinaša pod naslovom »Klerikalci pretekli samostalec« sledečo brzojavko iz Ljubljane: Ljubljana, 20. novembra. Jutri prične v Ljubljani izhajati »Ponedeljek«, ki bo izhajal vsak ponedeljek zjutraj. List izdajajo klerikalci. S tem nam črtom so se bivali tudi samostojni demokrati, toda klerikalci so jih prehiteli. — Kdo je koga prehitel, so videli naši čitatelji danes sami, ko so dobili prvo številko »Ponedeljka«. Pikanost pa je vest »Jutarnjega lista«, ki ima znane dobre zveze z ljubljanskimi klerikalci, ker razkiva, da so klerikalci hoteli začeti z izdajanjem ponedeljkovega lista.

Prosveta

Slavosna predstava v proslavo podpis prijateljske zveze med Francijo in Jugoslavijo v ponedeljek dne 21. t. m. v ljubljanski operi. Na to slavosno predstavo opozarjamo in vabimo vse narodno občinstvo našega mesta.

V decembru gostuje v ljubljanski operi slavni basist g. Nikola Zec, član dvorne opere na Dunaju.

Umetnostna novost za Ljubljance. Da omogočita obisk svoje kolektivne razstave tudi vsem onim, ki si prireditve doslej še niso ogledali, sta sklenila prireditelja, mlada slikarja Miha Maleš in Stane Cudermar, da bo njuna umetnostna razstava dne 22. in 23. novembra, t. j. v torek in sredo, odprta p. t. občinstvu za brezplačen posest. Razstavljalca hočeta s tem dati priliko zlasti tudi vsem onim, ki jim sicer maleklostna vstopnina brani, da spoznajo njuno delo in s tem sodobna umetniška stremjenja. Zato vabita vse in vsakogar, da poseti njuno razstavo v Jakopičevem paviljonu. Odprta bo v torek in sredo neprekinjeno od 10. do 16. ure. Obisk razstave je popolnoma svoboden in brezplačen. — Posebno dijaštvo in delavstvo je vabljeno, da poseti prireditve v največjem številu. Vabljen je pa prav vsakdo, ki mu je slovenska umetnostna produkcija mar in ki si prve razstave teh dveh mladih razstavljalcev iz katerega koli vzroka še ni ogledal.

Je vse utihnilo in Leticija je ostala sama v temnem labirintu.

VIII.

D'Albaniac.

Ta čas, ko sta Faulton in Leticija tavala po podzemnem labirintu, so se vrstili v rudniku tragični dogodki.

Na Sansinovo in Fortlucosovo prošnjo je pustil d'Albaniac Leticijo in Lidijo v Fulgranovem kabinetu in odšel v glavno dvorano, kjer so stali vojni aeroplani.

Na njegovo povelje so privedli v dvorano na smrt obsodjenega Schwarzmanna, dva druga stražarja sta pa prinesla Fulgranovo truplo. Petinsedemdeset aeroplanov je stalo v polkrogu, pri vsakem aeroplanu so stali štirje letalci. Razen srednjega so bili vsi aeroplani rdeče pobarvani. Srednji, poveljnikov, je bil bel. Letalci so molče sprejeli d'Albaniac. Komaj je pa stopil v dvorano mrtaški spreved, so se presenečeno spogledali.

Pojasnite jim! — je zašepetal Sansino d'Albaniacu na uho. Vsi čakajo, da spregovorijo.

Dajte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju

Jean de la Hyre:

60

500

To je Faulton — je razmišljala Leticija spotoma, — lahko bi ubil stražarja, pa ga noče, ker se boji, da bi v temi ne zadela mene. Če bi naju dobro razločilo, bi ubil stražarja. Jaz bi mogla ubiti Faultona. Toda njegovi spremljevalci bi me prijeli. Da bi le kmalu pribežala do d'Albaniac!

Zadržela je po vsem telesu. Konec hodnika je bil razsvetljen.

»Faulton se zdaj lahko spozna po postavi.«

Leticija je še bolj pospešila korake. Napadalec sta ju že dohitela.

Koma sta dospela na kraj razsvetljenega hodnika, je zadonel za njima strel. Stražar je izpustil njeno roko in padel.

— Ubi! Ubi!

Vsa iz sebe od groze je planila v stran. Ustavila se je in se obrnila proti preganjalcem. Takoj sta prihitela k nji dva neznanca. Dvignila je revolver-strelo. En napadalec se je zgrudil na tla, drugi je pa skočil v stran in v njegovi roki se je zasvetila jeklena cev.

Leticija je začela na vso moč bežati.

Kar je začela za seboj zmagoslaven Faultonov glas:

»Faulton!... torej sem ubila drugega... Sam! On sam!«

Obrnila se je, začela z nogo ob kamen in padla. Predno je mogla vstati, se je zavalilo na njo težko človeško telo in Faultonov glas je zašepetal:

— Leticija.

Branila se je na vse načine in skušala potegniti izpod sebe revolver, da bi ustrelila podlega izdajalca. Toda gosti tkanina ji je zakrila obraz in vse njeno prizadevanje je bilo zaman.

VII.

Labirint.

Leticija se je dolgo borila.

Hotela je ubiti Faultona. Toda revolver-strela ji je padel iz rok in v temi ga ni mogla najti.

Faulton jo je z eno roko držal, z drugo ji je pa hitro ovijal vrh okrog nog.

Siroto so zapuščale moči. V podzemlju ni nihče slišal njenih obupnih klicev na pomoč. Pomoči ni bilo pričakovati od nikoder. Faulton je močno zategnil vrvi, da se Leticija ni mogla ziniti. American jo je dvignil na rame.

Napela je vse sile, da bi se ne onesvestila.

Faulton se je napotil z dragoceno nošo dalje po hodniku. Od daleč so se začuli koraki.

— D'Albaniac?

Faulton je zavil iz previdnosti v stranski rov in ugasil luč. Na vokuahu je opazil, da dela rov velik ovinek in da se pride po niem najbrž nazaj v Fulgranov kabinet.

Čez nekaj časa se je Faulton ves zasedel ustavil in položil Leticijo na tla. Dekle je spoznalo, da ne more pretrgati močno zategnjenih vrvi in zato ni hotelo tritati sil. Videč, da je odprla oči, je Faulton vprašal:

— Ali poldes z menoj, če ti razvezem noke?

Leticija je molčala. American jo je zabil za roko in stisnil tako močno, da je od bolečina zajekala.

— Ha... Saj te lahko prisilim.

Leticija je zašepetala:

— Odvezite vrvi, sama poldem. Bolje je bilo začasno ubokati podleža, potem pa izrabiti prvo priliko in pobegniti.

Faulton je razvezal jeticini noke. Leticija je vstala in se napotila pred Faultonom po rovu. Dolgo sta hodila po nekončnem labirintu. Slednji se je Fa-

ulton ustavil. Bil je tako utrujen, da je komaj vlekel noge za seboj. Že tri noči ni zatisnil oči. V treh dneh je samo enkrat jedel. Moči so ga zapuščale.

Ako bi Leticija ne imela zvezanih rok, bi ga kaj lahko ugnala v kozji rog. Tako je pa imela na hrbtu zvezane roke in si ni mogla pomagati.

Bila sta v skalni votlini. Tla so bila blatna, stene mokre. Faulton je že obupal, da bi našel pot v Fulgranov kabinet. Iz podzemnega labirinta ni bilo izhoda.

— Tu naju čaka smrt...

Faulton je sedel na kamen in ne da bi se zmenil za Leticijo, se je prijel za glavo. Leticija je razmišljala, kaj storiti, da se reši strašne smrti. Kar je začutila pri nogi vodo. Instinktivno je prestopila in stopila do gležnja v vodo. V votlini je tekla voda. Od kod? Zakaj? Od kod je prišel podzemni potok? Videč, da teče voda od leve strani, se je Leticija obrnila in stopila k zamašljenemu, nič hudega slutečemu Faultonu. Zamašnila z zvezanimi rokami in ga na vso moč udarila po glavi. Nato je zbežala po rovu pred naraščajočim podzemnim potokom. Faulton je zastokal in padel.</

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1927.

— **Kralj v Topoli.** Kralj Aleksander I. je v nedeljo jutraj odpotoval v Topolo, kjer ostane več dni.

— **Ministrski predsednik na lovu.** Min. preds. g. Vella Vukičević je v soboto zvečer odpotoval v Subotico, kjer se je večeraj ves dan vršil velik lov na divje prašiče in drugo zverjad. Danes se je ministrski predsednik vrnil z lova v Beograd.

— **Proslava jugoslovenskega praznika v Pragi.** Češkoslovska jugoslovenska Liga v Pragi bo proslavila naš narodni praznik 30. novembra zvečer v Smetanovi dvorani. Mestnega doma s slavnostnim koncertom, na katerem nastopita Češki kvartet in dr. Jelena Holeczkova s solo točkami.

— **Naš vojaški ataše v Pragi posetil 48. čl. pešpolk.** »Jugoslavija«. V petek dne 17. t. m. je naš vojaški ataše v Pragi polkovnik Nedeljković uradno posetil 48. čl. pešpolk, ki nosi ime »Jugoslavija«. Pred vojašnico ga je sprejel poveljnik polka podpolkovnik Pavlik na dvorišču je pa čakal oficeri zbor z orkestrom in počastno četo. Polkovnik Nedeljković je pregledal polk, na kar je izročil poveljniku dragocen album slik, ki ga je poklonil bratstvu polka 21. jugoslovenski pešpolk, ki nosi ime bratske češkoslovske države. Po paradi se je vršila intima zaseda, na kateri so govorniki naglašali pomen prijateljstva in zavezništva med obema državama.

— **Slovenska Matica objavlja:** Do sedaj so se ustanovila poverjenstva v naslednjih okrajih (krajih) in so prevzeli poverjenstva gospodje: 1. Ljubljana: Anton Lovše, gimn. prof.; Anton Spendel, društveni admin. tajnik; 2. Maribor: Ivan Fava, gimn. prof.; 3. Bled: Josip Zirovnik, naduč. v p. in posestnik; 4. Cerklja: Toussaint Ojčak, vodja zeml. knj. (za ves okraj); 5. Gornji grad: Franc Kocbek, naduč. v p. 6. Kamnik: Ciril Vrenšak, uradnik Mestne hranilnice (za ves okraj); 7. Domžale: Jarše: (in okolico) Ivan Stenovec, učitelj; 8. Kozje: Fran Humar, šol. upravit. v Bučah (za ves okraj); 9. Kranj: dr. Simon Dolar, gimn. prof.; 10. Litijski: Josip Zupančič, učitelj (za ves okraj); 11. Logatec: Franjo Malner, pregl. fin. kontr.; 12. Novo mesto: Josip Kovarč, gimn. prof.; 13. Radetice: Robert Lindner, višji nač. uprav. v pos. in posestnik (za ves okraj); 14. Rimske Toplice: Bogomir Milost, postajni načelnik; 15. Trbovlje: Rudolf Plešak, strok. učitelj mešč. šole; 16. Trzin: Rudolf Plešak, strok. učitelj mešč. šole; 17. Vič: Glinice: Josip Mesec, izvrš. uradnik; 18. Št. Vid nad Ljubljano: Ivan Šmajdič, šol. upravitelj (tudi za Medvedovo in vso okolico); 19. Zagorje ob Savi: Ivan Levstik, šol. upravitelj (tudi za vso okolico); 20. Zagreb: Fran Breclnik, višji šol. uradnik pri žel. direkciji. V nekaterih drugih krajih je ustanovitev poverjenstev že v teku, v ostalih se ustanovijo v najkrajšem času.

— **Narodna banka ustanovi lastno tiskarno.** Glavni ravnatelj Narodne banke dr. Dragoljub Novaković je odpotoval v Pariz, da tam po nalogu glavnega odbora prouči ustroj tiskarne francoske Narodne banke za tiskanje bankovcev. Narodna banka zgradi prihodnje leto v Beogradu lastno tiskarno, kjer se bodo tiskali bankovci.

— **Avstrijski konzulat v Mariboru.** Avstrijski poslanik na našem dvoru g. Hoffinger je obvestil zunanjega ministra o nameri avstrijske vlade, da ustanovi v Mariboru konzulat, pod katerega območje bo spadala teritorija mariborske oblasti.

— **Velika konferenca o komercijalizaciji drž. železnice.** Generalni direktor državnih železnic g. Giuricič, ki se te dni vrnil z mednarodne prometne konference v Parizu, je ukinil vse za veliko konferenco, ki se bo vršila 5. decembra t. l. v Beogradu in na kateri bodo razpravljali o komercijalizaciji državnih železnic.

— **Velika tihotapska afera v Beogradu.** Organi beogradske carinarnice so odkrili veliko tihotapstvo svil. Niti tihotapstva vodijo v Zagreb in tudi v Ljubljano. V Beogradu so namreč solidni trgovci opazili nenavadno konkurenco v trgovini s sviljo. Bili so trgovci, ki so ponujali svilo nizko pod tržnjo ceno. V afero je zapletenih več beogradskih trgovcev. Svilo so dovažali v Beograd med blagom, ki je bilo deklarirano z nizkimi carinskimi postavkami. V blahu tega blaga pa so carniki sedaj našli ogromne množine svil. Pravijo, da so tihotapci odkodovali državo za najmanj 8 milijonov Din.

— **Amerika se brani tujcev.** Ameriški generalni pristojniški komisar je predlagal, naj odredi parlament popt vsih tujcev v Zedinjenih državah, da bi mogli oblasti izgnati vse one tujce, ki so prišli v Ameriko nezakonitim potom. S tem bi bili težko prizadeti tudi mnogi naši izseljenci, ki so se kljub opominom naših oblasti preko Kanade in drugih obmejnih držav vtihotapili v Ameriko. V amerškem parlamentu se pojavlja močna struja, ki zahteva na pritisk delavskih organizacij, naj vlada priseljevanje sploh preprovo.

— **Pravilnik k stanovanjskemu zakonu je izšel v današnji številki »Uradnega lista«.** Opozarjamo na to vse zainteresirane.

— **Za našo aeronavtilo.** Aeroklub pripravlja veliko loterijo z 250.000 srečkami po 20 Din. Tudi namerava izdati še 200.000 propagandnih znakov malih letal po 2 Din. Na ta način si misli osrednja uprava pridobiti denarnih sredstev, ki bi z imovino, ki jo klub že ima, omogočila ustanovitev letalske šole in nabavo šolskih letal. Da bo pa ta loterija uspešna, je potrebno soodelovanje vseh predstavnikov oblastev v državi (učiteljev, profesorjev, duhovnikov, inženjerjev, zdravnikov itd.), ki bi to valžno akcijo podpirali in jo propagirali med ljudstvom.

— **Prometovanje v službi.** Za vodnika v 2. pešadijskem polku je imenovan podporočnik Janko Stuhar, za vodnika 25. pešadijskega polka podporočnik Radoslav J. Marušić, h komandi celjskega vojnega okrga kapetan I. klase Oskar A. Križ, za vodnika artiljerijske podoficirske šole v Mariboru artiljerijski podporočnik Anton J. Lektman, za vodnika 4. pontonskega bataljona inženjerski podporočnik Rajmund R. Staleker.

— **V naše državljanstvo so sprejeti ruski emigranti** Mihael Hvastunov, dnevnika finančne kontrole v Mežici, Aleksander De-Make, dnevnika finančne kontrole na Jese-nicah in Vladimir Ignatijev, zasebni uradnik v Hraštniku.

— **Iz diplomatske službe.** Naš novi konzul v Valoni g. Milan Stevanović je odpotoval iz Beograda na svoje službeno mesto.

— **Vprašanje zavoda sv. Jeronima.** Vlada se je odločila, da se mora še pred sklenitvijo konkordata z Vatikanom rešiti spor glede zavoda sv. Jeronima v Rimu. Naš poslanik pri Vatikanu je dobil od zunanjega ministra potrebna navodila. Spor radi tega zavoda je dvignil pred leti v naši javnosti mnogo prahu.

— **Fond za vdove in sirote državnih uradnikov.** Posebna komisija finančnega ministrstva izdeluje načrt uredbe o ustanovitvi fonda za vdove in sirote državnih uradnikov. Kakor poročajo beograjski listi, se bodo zbirali v ta fond vložki po 6% od mesečnih prejemkov. Udrženje jugoslovenskih učiteljev je po svojih zastopnikih interveniralo pri finančnem ministru, da zahteva, da se tako zvanemu Gavrilovičev učiteljski fond, ki teje že 16 milijonov, ne priključi temu fondu, ker učitelji plačujejo vanj le 4%.

— **Zahteve naših učiteljev.** Z ozirom na novi finančni zakon za l. 1928-29 je glavni odbor UJU predložil posebno spomenico prosvetnemu ministru. Učitelji zahtevajo pred vsem, da se šteje 32 efektivnih službenih let za pokojnino, da se nekino disciplinarna sodišča in da se učitelji sodijo po obstoječih disciplinarnih predpisih, veljavnih za ostale državne uradnike. Spomenica navaja še nekatere druge zahteve, ki se nanašajo na gmojni položaj našega učitelstva.

— **Smrtina kosa.** Danes je umrla v Ljubljani hišna posestnica g. Frančiška Goršič. Pokojna je bila znana med Ljubljancem, izlasti med Krakovčani in Trnovčani kot izredno simpatična žena, ki je z uspehom udeleževala tudi v cerkvenem orgljanju. Pogreb bo v torek ob 2. popoldne iz Krakovske ulice št. 23. Blag ji spomin! Težko prizadeji rodbini naše iskreno sožalje.

Iz Ljubljane

— **Domača umetnost.** V izložbenem oknu mestne prodajalne elektr. svetil na Glavnem trgu sta razstavljena lestence in svetilka, izvršena v našem narodnem slogu. Oboje je izdelano v delavnici pasarja A. Megušarja, Karlovska cesta št. 2, po načrtih prof. Alberta Siča. Namenjeno je za jedilnico in spalnico, opremljeni v istem slogu. Kompozicija je upravljalna (stare lesčrbe in kmečka laterna), delo je izvedeno mojstrsko. Posebna pohvala gre narodniku, ki je s tem pokazal, da ceni naš narodni slog nad vsakim tujim. Posnemajte ga!

— **Božična razstava umetnin v Jakopičevem paviljonu.** Na razna vprašanja o načinu priveditve odnosno prodaje umetnin in umetnobjih izdelkov na božični razstavi v Jakopičevem paviljonu podaja prireditelj naslednja pojasnila: Razstava je zamišljena kot prodajna razstava umetnin in umetnobjih izdelkov, to je vsakovrstnih del sodobnih in preminulih umetnikov odnosno mojstrov. Pri tem lahko vsakdo, ki je v posesti kakor umetnine, to je slike ali kipa, odnosno umetnobjih izdelka manjše izmere, n. pr. vaze, ure, skrinje, narodne noše itd. iste nudi na božični razstavi prodaji. Predvsem so obljubili sodelovanje naši domači umetniki, ki bodo nudili občinstvu za Miklavža, Božič in Novo leto po ugodni ceni dela ter manjšo, plastično. Izlita bodo tudi v keramičnih izdelkih in vzeninah, ki jih nudita prodaji naši domači obrtni šoli tako keramična kakor ženska obrtna šola. Zastopane bodo tudi antikvitete manjših izmer tako, da bodo imeli posestnik - kupec bogato in pestro izbero. Na vsak način je prireditelj prodajne božične razstave umetnin in umetnobjih izdelkov velikega pomena za uvedbo in pravilno presojo trgovanja z umetninami, ker je na ta način je omogočena širši slojem nabava izbranega predmeta za maj denar, ki služi lahko kupcu kot okras stanovišča ali pa kot ugodno estetsko darilo.

— **Člane orkestralnega društva Glasbene Matice** vabimo, da se sigurno polnoštevilno udeležijo vaje s polnim orkestrom, v torek, 22. t. m. Sodelujejo tudi godbeniki dravske divizijske oblasti. Odbor.

— **Himen.** Danes se poroči g. Peter Malešič, notarski kandidat z gđc. Minko Kušarjevo. Novoporočencema želimo obilo sreče.

— **Na »močni čajnik«** Atene je bila izžubljena bela lasulja ter okrogla, črna doza za puder. Najditejše se naprošajo, da blagovolijo najdene predmete oddati pri vratarju Ljubljanske kreditne banke gosp. Bavdašu. Našlo se je pa: par rokavic in svilen pas, kar se istotako dobi na gornjem naslovu.

— **Vreme.** Deževno vreme traja že 4 dni. Danes ob 7. jutraj je kazal barometer 762, termometer + 5° C, opoldne barometer 764, termometer + 6° C.

— **Društvo ženski pokret v Ljubljani** javlja svojim članicam in vsem, ki se zanimajo za njegovo delo, da se vrše odsej

sostanki in seje vsako sredo popoldne v damski sobi kavarnе »Emona«. Začetek vselje ob petih.

— **Pretep na ulici.** Hlapec Jože, pravi hrust, se je srečal na Jurčičevem trgu okoli pomoči s Francetom. Začela sta se prepirati. France je fingiral, da ima samokres ter je večkrat segel v žep. To je Jožeta nekoliko razburilo, zahteval je od nasprotnika, naj pokaže, če ima res samokres. France pa je pobral kamen ter ga z vso močjo vrget Jožetu v desno nogo tako, da ga je lahko poškodoval.

— **Drobni policijske kronike.** Policija je večraj jutraj aretirala in zaprla neko vlačugo. Drugače ni bil od večeraj do danes dopoldne nihče aretirar. Pajzljena je neka starejša ženska, ki ima svoj lokal na periferiji mesta, radi podpiranja tajne prostitucije, dalje je policiji prijavljen pretep na ulici, lahka telesna poškodba, 5 ponočnikov radi kaljenja nočnega miru odneso nedostojnega vedenja, neki gostilničar radi nedovoljenega plesa in 2 kolesarja radi prestopkov cestnopolicijskega reda.

— **Iz Stojce ure za jedilnice** dobi pri F. Čuden, Prešernova 1. 122L.

— **Največjo izbiro blaz, otroških obleke in plaščov** nudi ceno KRISTOFIC-BUCAR.

Oblacila tvrde J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

Iz Celja

— **Mestni občinski svet** je imel v petek zvečer plenarno sejo. Uvodoma je bila sprejeta protestna resolucija proti nameravi ukinutvi upravnega sodišča v Celju. Inventar bivše gospodinske šole se da na razpolago dekliški meščanski šoli. Določeno je bilo definitivno besedilo revereza za stavbo poslopja Jadranske banke v Aleksandrovi ulici, ki je bila leta 1922 zgrajena deloma izven regulacijske črte. Občinski svet je sklenil najeti pri Celjski mestni hranilnici posiljo v znesku 1.400.000 Din za regulacijo Savinje in 600.000 Din za zgradbo mestne stanovanjske hiše. SK Celje je bila raklonjena podpora v znesku 10.000 Din za povečanje tenis - igrišča v parku. Odboril se je kredit v znesku 49.750 Din za dograditev promenadne poti na levem bregu Savinje, ki bo najbrže že letes dograjena. Mariji Virant se proda parcela na Jožefovem hribu za zgradbo stanovanjske hiše. Sprejeta je bila maksimalna tarifa za avtoizvoške v Celju. Aškerčeva ulica se od kralja Petra ceste do vile Lemaič zatvori za promet z vozovi. Zgradbo novega podz. javnega stranišča pri kolodvoru bo vpoštevana v novem proračunu. Sprejetih je bilo več predlogov glede regulacije Savinje. Na Dolgem polju se bo uvedla hišna in javna električna razsvetljava. Protestna resolucija socialista Komarjica proti nameravi uvedbi 10urnega delavnika v trgovskih obratih in odpravi nedeljskega počitka v mestu je bila izročena tržnemu in obrtnemu ter socialno političnemu odseku. Seja je trajala tri ure.

— **Miklavžovo.** Sokolsko društvo v Celju priredi 5. decembra popoldne v veliki dvorani Narodnega doma Miklavžovo za otroke, na večer pa istotam Miklavžev večer za odrasle. Po končanem sporedu bo prosta zabava s plesom.

— **Sokolsko društvo v Celju** priredi o priliki proslave narodnega praznika dne 1. decembra ob 10. uri dopoldne v društveni dvorani kratko predavanje ter zaprisego novega članstva. Pripadnice društva pa bodo ves dan na ulici prodajale cvetlice v korist društva.

— **Umrl je v Gradcu** v deželni bolnici zasebni uradnik g. Jos. Šolj iz Celja v 30 letu starosti. N. v. m. p.

Iz Maribora

— **Ljudska univerza.** Vzpored komorno-glasbenega večera katerega priredi Kroe-merjev trio v sredo 23. t. m. v veliki kazinski dvorani, je sledeči: 1. Brahms, trio h-dur, 2. Mozart, trio b-dur in 3. Juon, trio-caprice. — Vstopnina običajna in predpoda-ja na običajnih mestih.

Celjska porota

SVOJEGA SINA ZASTRUPIL. Danes se je v Celju začelo četrto porotno zasedanje. Kot prvi se je zagovarjal rati hudodelstva zavratnega umora leta 1870. v Bodrišni vasi rojeni in v št. Vid pri Grobenem pristojni Anton Mlaker. Obdolženi je opoldne 16. septembra 1927 v Bodrišni vasi, sedni okraj Šmarje pri Jetšah, s tem, da je v 3/5letnemu Stanku Šocu v usta očetno kisline ravnal zoper njega v namenu ga usmrtiti na tak zavraten način, da je vsled tega nastopila smrt. Dne 29. marca 1924 je njegova najemnica vdova Antonija Šuc roj. Arzenšek porodila nezakonskega otroka, ki je dobil pri kratu ime Stanko. Ko nezakonskega očeta je navedla Mihaela Matjaž, železnica. Ta je očetovstvo tudi priznal in se zavezal prostovoljno plačevati 100 Din mesečno. Dne 16. septembra 1927 pa sta se zglasila na okrajnem sodišču v Šmarju Antonija Šuc in Miha Matjaž ter izpovedala, da je pravi nezakonski oče otroka Anton Mlaker, posestnik v Bodrišni vasi in da je nezakonska mati njega zatajila zato, ker ji je Mlaker zagrozil, da se bo obselil, ako ga izda, obljubil pa ji je, da ji bo na tistem pomagel. Ko se je mati Antonija Šuc ta dan vrnila iz Šmarja domov, jo našla svojega sinčka sedeti na tleh. Igral se je z žličko, ki jo je najbrže imel. Opazila je takoj, da je otrok ves penast okoli ust in da je hrope. Na njeno vprašanje, kaj mu je, ni otrok nič odgovoril, iz ust pa mu je prihajal močan duh po esenci. Pograbila je otroka in ga nesa na trato pred hišo, ter pribežala kričati: »Kdo je dal otroku esenco in ga zastrupil, tja mi mleka!« Nato je nesa otroka v Šmarje k zdravniku. Pomagati mu niso mogli in otrok je drugo jutro umrl. Sum je padel na obdolženega Mlakerja, ki je nekaj časa tajil, pozneje pa priznal, da je on umoril otroka. To je storil zato, da se ne bi zvedelo, da je on nezakonski oče

otroka. Pravi, da je dejanje priznal zato, ker ga je vest preveč pekla, po priznanju pa mu je nekoliko odleglo. — O izidu razprave bomo poročali jutri.

PONEVERBA.

Kot drugi se je zagovarjal radi hudodelstva poneverbe leta 1891 v Radgoni rojeni in v Celje pristojni rudniški uradnik Evgen Kosa. Obdolženi je 27. julija 1927 kot blagajnik in računovodja Trboveljske premogokopne družbe v rudniku Huda jama pri Laškem od ravnateljstva mu zaupane denarne vsote, in sicer vsega skupaj okrog 300.000 dinarjev gotovine pridržal zase in si jih pri svojih obdolženec krivdo v polni meri priznava in se njegovo priznanje docela sklada s skontirajo blagajne. Obdolženec je s poneverjenim denarjem pobegnil v inozemstvo. S poneverbo rudniškega denarja je pridel že mesca februarja 1926, ko je zabredel

v dolgove. Takrat je poneveril 15.000 Din. Poneverbo je prikrival z napačnimi knjižbami. Ko je videl, da mu je uspešna prva poneverba, je jemal denar naprej in ga uporabljal zase. Poneverjene vsote so narasle do meseca julija 1927 že na 230.000 Din. V tem času pa je centralno ravnateljstvo v Ljubljani zahtevalo podroben obračun glede izplačanih prejemkov. Obdolženec je prišel do spoznanja, da bodo sedaj poneverbe odkrite. Vzel je naglo iz blagajne še 100.000 dinarjev ter pobegnil preko Maribora v Avstrijo, od tam v Monakovo, iz Monakovega se je z aeroplanom odpeljal v Frankfurt in razna druga mesta v Nemčiji ter bil kake tri tedne v Berlinu. Po prililni dvomesečni nem tavanju je prišel v Ljubljano, kjer je bil aretirar. — O izidu razprave bomo poročali jutri.

Ameriške zanimivosti

Justifikacija Črnogorca Milica. — Požigalec iz ljubezni. — Tihotapstvo diamantov. — Žrtev ameriškega birokratizma.

Nedavno smo med ameriškimimi zanimivostmi poročali, da je bil v mestu Marion, država Jellinois, obsojen na smrt Črnogorec Rado Milic, obtožen umora Ward Jonesta. Milic je sicer priznal svoje dejanje, zagovarjal pa se je, da je to storil v samoobrambi. To so potrdile tudi razne priče. Čeprav ni bilo pravih dokazov, da je Milic morilec, ga je sodišče spoznalo krivim in obsodilo na smrt na vesalji. Vsi protesti niso nič pomagali in tudi intervencija jugoslovenske konzula v Chicagu je ostala brezuspešna. Dne 22. oktobra je moral Rado Milic na vislice.

Tik pred justifikacijo se je Milic obrnil proti državnemu pravdniku in v lomljeni angleščini izjavil:

Oni mož tamle, me je spravil na vesala. Najel je priče, ki so krivo pričale zoper mene. Da, ubil sem Ward Jonesta, toda ubil sem ga, ker mi je stregel po življenju. In gospod državni pravdnik to dobro ve. Zato naj bo proklet.

Hotel je še dalje govoriti, toda krvnik ga je tiral na vesala in nekaj sekund kasneje Milica ni bilo več med živimi.

— **O nenavadni pustolovščini** 42letnega Ernesta Rhodesa iz Brooklyna poročajo ameriški listi. Rhodes je bil blazno zaljubljen v neko bolničarko, vendar se ji ni mogel približati. Da bi mladenko opozoril nase, je zasnoval strašen načrt. Zažgal je metodično episkoparno bolnico v Brooklynu, kjer je bil uslužben kot vratar. Čim je izbruhnil požar, je pričel glasno kričati: »Gori, gori!«, obenem je pa pograbil aparat za gašenje ognja in odhitel z njim po stopnicah, da reši bolničarko. Toda ta je med tem že utekla in bila je med prvimi, ki so se rešili. Usoda pa je hotela, da je plamen zajel naš Rhodesa, ki je hotel igrati junaka, nezvestnega, ommamlenega od dima in ognja, ko se je zgrudil na tla. Iz plamena so ga rešili gasilci, nakar je bil prepeljan v bolnico. V bolnici je bil navzoč tudi policijski načelnik Brophy, ki je v Rhodesu spoznal moža, ki je bil radi požiga že dvakrat pred porotniki, a radi pomanjkanja dokazov oproščen. Rhodes je po dolgem zasliševanju priznal, da je zaretil požar, rekel pa je, da ga je samo brezmerna ljubezen do lepe bolničarke dovela do zločina. K sreči so gasilci ogenj kmalu omejili, tako da požar ni zahteval človeških žrtev, pač pa je bila gmojna škoda precej velika. Rhodes je romal v zapor in zdi se, da to pot ne bo ušel kaznil.

— **Tihotapstvo** je menda najdobičkanosnejši posel v Ameriki. Tihotapska kupčija cvete brjino in ima odne do dne več pristašev. V glavnem se vtihotapljajo alkoholne pijače, pa tudi razni drugi predmeti, zlasti dragulji, zlatnina, opil, kokain itd. Ameriške prohibicijske carinske oblasti so sicer budno na straži, seveda pa tolikemu številu tihotapcev niso kos. No, tupatam pa se dogaja, da pride oblastim v roke masten plen. Tako je bila nedavno v Newyorku priložna šestčlanska družba tihotapcev diamantov. Pri enem je policija zaplenila za 200.000 dolarjev diamantov. Uvedena je bila obširna preiskava, elje niti vodijo tudi v Pariz, London in Amsterdam. V kraju Albans pa so agenci zaplenili ogromno količino opila, čigar vrednost znaša 250.000 dolarjev. V zvezi s tem je bil aretirar Oskar Monvet, lastnik hotela Madelaine v Parizu.

— **Kot žrtev ameriškega birokratizma** je padel farmer Arnold Chard iz Aurne, država Nebraska. Chard je pretekle dni iz bolzani, da ga deportirajo, izvršil strašen samomor. Polil se je z bencinom in nato zažgal.

Chard, ki je bil star 62 let, je prišel s svojimi rodilci v Ameriko, ko je bil star 4 leta. Njegov oče je sicer kasneje sprejel ameriško državljanstvo, toda šele potem, ko je bil sin star okoli 25 let.

Najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše.

Trafikantje in davki

Vsi gospodarski krogi tarnajo, da so davčna bremena neznosna. Najhujše je pa prizadel nas trafikante. Doim lahko drugi pridobitni krog vsaj deloma prevale davke na konsumente, je to pri trafikantih izključno, ker pri trafikantih uprava točno odmeri zaslužek. Da je to res, je razvidno iz uradnega potrdila, ki ga je izdalo županstvo v Slunju in s katerim se od strani županstva uradno potrjuje, da se je trafikant Mile Dukić iz Sunja odmeril davek po III. razredu za promet v l. 1924 in 1925 v znesku 300.000 Din, in sicer 5 % čistega zaslužka po odračunanju stroškov, kar znaša za ta čas 39.000 Din. Trafikant je moral plačati 3900 Din davka III. raz., 1.365 Din dohodnine, 2340 Din vojnega davka, 2281,50 Din rednega davka, 3600 Din komornega, 25.500 dinarjev občinskega davka, 390 Din cerkvene določke, 390 Din škofove določke in 507 dinarjev trgovsko-obrtniške določke, skupaj torej 42.079,50 Din.

Iz tega je razvidno, da je imel trafikant v letu 1924 in 1925 39.000 Din čistega dohodka, davka pa predpisane 42.079,50 Din. a te podatke so vsak čas, vsakomur v tajni število Udrženja tobaknih trafikantov uradni dokazi na razpolago.

Sledite srečke drž. razredne loterije kupljene pri Zadrudni hranilnici

r. z. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 19 so bile

izžrebane dne 18. t. m.

Din 2000 je zadela srečka 123.362

Po Din 500 pa so zadele naslednje številke:

14.136.	76.740.	100.718.	100.739.	5.777.	5.793.	5.734.	15.416.	15.414.	30.945.
30.976.	40.517.	40.586.	53.453.	115.610.	115.668.	115.671.	8.078.	8.019.	8.070.
9.731.	9.784.	11.514.	11.533.	20.821.	20.853.	23.454.	34.119.	34.156.	47.770.
48.553.	48.567.	48.600.	59.398.	59.330.	60.835.	60.871.	60.880.	70.300.	70.215.
70.214.	86.330.	96.910.	96.970.	96.915.	97.781.	97.747.	110.117.	110.169.	111.113.
123.373.	123.330.	123.318.	123.316.	20.254.	20.231.	34.065.	61.218.	61.229.	61.222.
70.300.	70.215.	70.214.	71.820.	73.700.	82.504.	82.522.	87.112.	87.159.	87.149.
99.549.	99.527.	99.585.	99.570.	110.721.	110.759.	122.781.	112.717.	122.787.	122.768.

pri Zadrudni hranilnici, r. z. z. o. z., Sv. Petra cesta šte. 19.

Dobitke bomo izplačevali od 17. decembra do 31. marca 1928.

To in ono

Zagonezna usoda tovrnega parnika na Jadranu

Te dni se je pripetil na Jadranskem morju dogodek, ki razburja vse mornariške kroge, zdravnike in pravnike od Argentine do Amsterdama in Trsta. Na trgovskem parniku »Ardea«, ki je odplul pred tedni iz argentinskega pristanišča Bahía Blanca in ki je vozil v Evropo 800 vagonov argentinske koroze, sta blizu evropske obale nenadoma obbolela dva mornarja. Njuna bolezen je zelo spominjala na kugo. Kmalu sta oba umrla. Parnik je pristal najprej v Benetkah, kjer je izkrcal 200 vagonov argentinske koroze, potem je pa odplul proti Trstu. Umrla mornarja so zašili v vrečo in ju vrgli v morje. Zdravniki niso točno ugotovili, kakšni boleznici sta podlegla mornarja, pač pa so izjavili, da gre najbrž za kugo. Nagla smrt dveh mornarjev je vzbudila med posadko veliko razburjenje. Ko je parnik te dni prispel v Trst in hotel izkrcati za Evropo namenjeno pšenico, so tržaške oblasti odredile, da je treba vso korožo pometati v morje ali pa jo natančno preiskati, ker ni izključeno, da je okužena. Trgovska ladja in koroza je bila last velikega holandskega koncerna Bunge. V Benetkah izkrcana koroza je pripadala evropskim trgovcem, ki so jo že plačali.

Iz Trsta so takoj brzojavno obvestili holandski koncern, da nameravajo ladjo s korožo potopiti. Naravno, da je ta vest holandsko podjetje zelo razburila. Evropski trgovci so energično protestirali proti odredbi tržaških oblasti, da bi parnik s korožo potopili. Posledica protesta je bila, da so potopitev parnika odgodili. Prizadeti trgovski krogi so ugovarjali, češ da zdravniki niso analizirali bolezni, kateri sta podlegla dva mornarja. Tudi pregledu in temeljiti desinfekciji korože so se uprli ter zahtevali, naj zdravniki najprej analizirajo bolezen. Oblasti so pa ugovarjale, da radi 200 vagonov korože ni mogoče izpostaviti vse Evrope nevarnosti strašne epidemije bolezni, kajti kuga bi se začela širiti, če bi prišla okužena koroza v promet.

Javno mnenje, na čelu z oblastmi in zdravniki se protivi stališču holandskega koncerna, ki energično protestira proti odredbi, glasom katere bi morali parnik s korožo potopiti. Rešitev sporne vprašanja je tem težja, ker so tr-

govci korožo že plačali. V poštev pride tudi zavarovalna družba, kajti parnik s tovorom je bil zavarovan, toda samo za slučaj nesreče, ne pa za slučaj infekcije. Kako se bo končala ta afera, še ni znano.

Po smrti priznan rekord

Kakor smo že poročali, se je pri nedavnem poskusu, da doseže nov višinski rekord, ubil ameriški kapitan Gray. Gray se je dvignil z letalom v višino 42.470 čevljev (nad 12.000 metrov), nesreča pa je hotela, da si je v naglici prerezal gumijasto cev, ki mu je dovajala kisik, mesto, da bi prerezal vrečo balasta, in se dvignil še višje. Ker mu je zmanjkalo kisika, se je v višini 12.000 metrov zadušil. Balon je kasneje treščil na zemljo. Ameriška letalska zveza je sedaj po smrti junaškega kapitana priznala nov višinski rekord, ki znaša nad 12.000 metrov in prekaša za 1500 metrov dosedanj rekord.

Kakor znano je Gray že pred dobrim mesecem postavil nov višinski rekord, ker pa se je s padalom rešil iz prenapolnjenega balona, mu rekorda niso priznali. To je na dovzetnega Graya vplivalo porazno in sklenil je ponoviti svoj poizkus, pa magari, da ga stane življenje. In pri ponovnem poizkusu je res dosegel neverjetno višino, plačal pa je svojo smelost z življenjem.

Požar na Masarykovi univerzi

V noči od petka na soboto je izbruhnil v zavodu za anorganično kemijo na Masarykovi univerzi v Brnu požar. Vseučiliški sluga je takoj obvestil gasilska društva in ko so gasilci vdrli skozi vrata in okna v laboratorij za slušateljše, je bila že vsa dvorana v plamenih. Ker je v laboratoriju mnogo kemikalij, so se razvili dušeci plini tako, da je moralo gasilstvo rabiti zaščitne maske. Po napornem delu se je gasilec posrečilo požar lokalizirati. Vsa oprema v laboratoriju je uničena. Tla so tako razmočena, da se je bati, da se bo strop dvorane pod laboratorijem porušil. K sreči so bili spravljeni vsi dragoceni instrumenti v drugi sobi, kamor ogenj ni segel, tako da škoda ni posebej velika. Zavod trpi 80 do 150.000 Kč. škode.

Vzrok požara še ni dognan, sodi pa se, da so slušatelji položili pri eksperimentiranju tleče ogelje na leseno mizico, ki se je ponoči vnela. Predavanja

na zavodu za anorgansko kemijo se bodo morala vršiti nekaj časa v drugih prostorih.

Poroka Viljemove sestre z ruskim plesalcem

Vest, da se sestra bivšega cesarja Viljema, princesa Viktorija Schaumburg-Lippe poroči z ruskim plesalcem, 28-letnim Fedorjem Zubkovom, o čemur smo nedavno poročali, se je sedaj uresničila. Kljub vsem intrigam, grožnjam, smešenju in zapostavljanju s strani sodnikov, nemškega plemstva in zaničevanju aristokratov in odporu cerkvene oblasti, ki je odredila sodelovanje in prepovedala vsem podrejenim svečnikom opraviti poroko, se princesa ni dala ugnati in se je v soboto 19. t. m. opoldne v Bonnu poročila. Dasi je bila poroka strogo tajna in so se celo širile vesti, da bo treba rok preložiti, ker ženin baše še ni imel svojih listin v redu, se je vendar zbrala pred poročnim urdom — poroka je bila civilna — številna množica radovednežev, ki so si privoščili marsikako pikro opazko na račun stare neveste in mladega ženina. Pri poroki sta bila baron Solemacher iz Bonna in mestni svetnik Rudver iz Berlina, ožji ženinov rojak. Cerkevna poroka se bo vršila danes in sicer po grško — pravoslavnem obredu. Kakor smo že poročali, je nevesta stara 62 let, ženin pa 28 let.

Nemški listi poročajo, da je bil Viljem zelo ogorčen nad zaročo, odnosno poroko svoje sestre z ruskim plesalcem in da je princesi zagrozil, da jo bo popolnoma ignoriral. Toda priletna princesa se ni ustrašila groženj in obveljala je njena. Je pač tako, če se star pany vname...

Zanimiv književni proces na Poljskem

Pred sodiščem v Krakovu se je vršil nedavno zanimiv proces, ki je vzbudil mnogo zanimanja med književniki ter pravniki. Gre za nastopno zadevo:

Ugledni poljski književnik in literat Boj-Zelenski je napisal za veliki varšavski dnevnik »Kurier Poranji«, ki je demokratski organ in poloficijelno glasilo Pilsudskega, zanimiv in pikanten podlistek. Z avtorjevim dovoljenjem je podlistek ponatisnil tudi konzervativni krakovski list »Cas«. Dnevnik »Cas« se čita večinoma v aristokratskih in buržujskih krogih in da se čitateljem ne zameri, je uredništvo črtalo štiri, precej

robate besede v podlistku in jih nadomestilo s pikicami.

Avtor članka je radi tega tožil glavnega urednika »Casa« dr. Beaupreja, starega in izkušenega novinarja, ki je obenem predsednik poljskega novinarskega združenja, očitajoč mu kršenje avtorskega prava. Na Poljskem obstoji namreč zakon za zaščito avtorskega prava in Zelenski je zastopal stališe, da je bil zakon radi črtanja besedila v feljtonu kršen.

Dr. Beaupre, ki je tekom sedmih let prvič moral pred sodišče, se je zagovarjal, da je pač možno, da se v demokratski in moderni Varšavi pišejo take stvari, toda za konzervativno in reakcionarno krakovsko publiko niso. Radi tega vprašanja si je enajst pravnikov belilo glavo, tako ena kakor druga stran je bila zastopana po najboljših advokatih. Sodišče je končno razsodilo, da je bila s črtanjem omenjenih besed res zmanjšana umetniška vrednost feljtona in je glavnega urednika obsodilo na večjo globo. »Cas« pa je moral podlistek še enkrat priobčiti. Seveda brez črtanja originala.

Usodepoln ameriški dvoboj

Te dni je v Budimpešti izvršil grozen samomor trgovski potnik Tomaž Urban - Szabo. Vrgel se je pod vlak, ki ga je strahovito razmesaril. Njegov samomor ima zanimivo ozadje.

Pred 20 leti baš na dan samomora, sta se Szabo in neki profesor iz Budimpešte dogovorila, da opereta svojo čast z ameriškim dvobojem tekom dvajsetih let. Poslej sta radno vsako leto baš na dan dogovora pošiljala drug drugemu opominjalna pisma. Vsako pismo je vsebovalo stavek: Zopet je napočil dan smrti, na vsakem pa je bila tudi številka 19. 18. 17 itd. Toda nasprotnika sta vedno odlašala. Slučaj je nanesel, da sta se pred petimi leti srečala v Budimpešti. Oba sta prebledela, izmenjala pomemben pogled in krenila vsak v svojo smer. Nekaj dni pozneje — bilo je baš na dan dogovora — se je profesor ustrelil.

Szabo se je odvalil kamen od srca, kajti upal je, da je rešen svoje obveze in da bo ušel usodi. Toda varal se je. Ko je prišel dan obletnice, je zopet prispelo usodno pismo, označeno s številko 16... Ta pisma, ki so prihajala leto za letom, vedno usodnega dne, so Szabo zagrenila življenje. Pred dnevi je prejel zadnje pismo z opominom, da počte te dni 20 let, torej zadnji dan določenega roka. Pismo, ki ga je po nalogu pokojnega profesorja, kakor ostala

druga, očitno poslala oseba, ki je vedela za usodni dogovor, je Szabo popolnoma potrla. Šel je in se vrgel pod vlak in tako zadostil dani obvezi.

Gospodarstvo Stanje Narodne banke

dne 15. novembra 1927.

	Razlika v primeri s stanjem 8. novembra.		
AKTIVA:			
Kovinska podlaga	469.8	—	8.4
posojila	1570.4	—	1.1
račun za odkup kronskih novčanic	1102.6		
račun začasne razmenjave	302.3		
državni dolgovi	2966.3		
vrednost državnih domen	2138.3		
Saldo raznih računov	1241.9	—	64.6
Skupaj	9809.9		

PASIVA:			
Od glavnice izplačano	30.0		
rezervni fond	10.0		
novčnice v obtoku	5770.5	—	153.6
državni račun začasne razmenjave	320.3		
državne terjatve po raznih računih	253.4	+	40.4
razne obveznosti	1204.2	+	38.9
državne terjatve za zastave			
ljene domene	2138.3		
ažijo za kupovanje zlata	83.0		
Skupaj	9809.9		

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanic se je znižal od zadnjega izkaza za 133.600.000 Din.

—g Carinski dohodki od 1. do 10. novembra so znašali 54.014.419 Din. Od tega odpade na carinarico v Beogradu 13.868.569 dinarjev, v Zagrebu 11.920.315, v Novem Sadu 8.784.179, v Ljubljani 9.876.080, v Dubrovniku 4.124.617, v Skoplju 3.475.214, v Splitu 1.965.445 Din. Od 1. aprila do 10. novembra so znašali carinski dohodki 152 milijonov 998.971 Din. V proračunu je bilo določeno za to razdobje 131.229.209 Din, tako da izkazujejo carinski dohodki znaten prebitok.

—g Kurioznost novega proračuna. Med drugimi so v novem proračunu tudi sledeče zanimive in za naše razmere zelo značilne postavke: Osebnih dohodkov — minister 96 tisoč dinarjev, šofer 14.400 Din, draginjska doklada ministru 105.850, za vzdrževanje avtomobila 96.000, za potne, prevozne in pisarniške potrebe 24.000 Din, skupaj 336.250 dinarjev. To je ves proračun ministrstva za izenačenje zakonov.

—g Dobave. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 29. novembra ponudbe glede dobave tračnih železnic in železnikov; do 2. decembra pa glede dobave 2 stenskih telefonskih aparatov.

Kolumbovo jajce
to sicer ni, pač pa potezno sito „Kompletta“ čajne ročke, ki omogoča dovršeno pripravo čaja in nudi s tem najvišji čajni užitek. Voni, moč in izdatnost so popolnoma razviti in čajni listi temeljito izkoriščeni.

Vi prejmete „Kompletta“ ročko potom tvrdke F. Majzel, Maribor, ako li vpošljete prazne omote čaja znamke „Čajna ročka“ v vrednosti prodanega čaja od 3 kg, nadalje h tej spadajo puščice za sladkor ali vihalno za smetano ali čajno škodlico, ako li pošljete praznih omotov za 1 kg vrednosti prodanega čaja.

ČAJNA ROČKA

Samopile angloste in čisto blago iz blagovne zbirke za moške, ženske, dečke, deklice in otroke, priznane doma in tujino, vsi vrste drugih potreb in nakup po zelo ugodnih cenah.

Manufakturna trgovina J. Kostevc
Ljubljana Sv. Petra cesta 4.

Električne žarnice
kupite najugodnejše pri tvrdki Slavo Kolar, Ljubljana, Dunajska cesta 22. 2602

Stanovanje dveh sob
s kuhinjo išče boljši miren za konski par v mestu. Plača ev. za pol leta vnaprej. — Ponudbe pod »Čisto/2598« na upravo »Slov. Naroda«.

Znižane cene pri „Tribuna“ za Miklavža.
Mamicice, ne zamudite ugodne priitke, da si ogledate veliko izbiro vsakršnih otroških vozičkov, igračnih vozičkov, stolic, holendarjev, malih dvokoles in tričkljev, šivalnih strojev in dvokoles. Posebni oddelek za po prav dvokoles, motorjeve, šivalnih stroje, otroških vozičkov itd. Emajliranje z ogledom Kolesa se shranjuje tudi preko zime. — T. I. B. U. A. F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Cenik franko. 2 L

DOXA URA
F. CUDEN
Ljubljana
Pre er nova 1

Trgovski pomočnik
vojaščinu prost, izurjen v spekerijski stroki, išče službo; ev. gre za skladiščnika v večjo spekerijsko trgovino. Nastopi la hko 1. decembra. — Dopisi na upravo »Slov. Naroda« pod »Dobra moč/2586«.

Gospodična
izučena v trgovini z mešanim blagom — išče službo blagajnikarke. Nastopi lahko s 1. decembrom. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Točna 2612«.

MR. BAHOVEC
PLANINKA
ČAJ

členavla čisti in osvežuje kil, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje črevesja in vzpodbuja apetit. 1 paket 0 Din — Priročna

Lekarna Bahovec,
Ljubljana, Kongresni trg

Za slabotno deco
in odrasle priporočamo emulzijo iz sveže dospelga ribjega olja najboljšie znamke: lekarna Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg. 2532

Provizijo
od 1. do 7. oktobra pri razporeževanju državnih papirjev dobe zastopniki pri Organizacionem odelenju, Beograd, Bosanska 99.

Premog, drva
POGACNIK, Bohoričeva 5. — Telefon 2059. 2619

Najstarejša slovenska pisarnika in tiskarna delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana,
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarnе »Evropa«).
Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno 72/L

Zastopnike
in zastopnice za prodajo srečk na obroke išče — Bančna poslovalnica Beziak, Maribor. Gosposka ulica 25 77/L

GON
lek prot kapavici (triprju gnojenu) ter zastareli mu kroničnemu gnojenju tri-nerja in vnetja sečnega mehurja je treba 6 ločkov Cene z navodilom za lo. ček 45 Din. Proizvajal in razpošilja na pošti lekarna PENIČ, Zaprtešič.

Franciška Goršič
hišna posestnica

v ponedeljek, dne 21. t. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s solazili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 22. t. m. ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Krakovska ulica 23, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 21. novembra 1927.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Popolnoma novo!

Nezakonski sin

Pretrajljiva drama otroka, ki j s svojo materjo pogan l. cesto. Po slovitom romanu Paul Kellera (Der Sohn der Hagar).

Veselje v hiši, ko pride sin. — Materina in očetova ljubezen. — Zadovoljstvo in sloga v družini. — Veselje, razposajena mladeniška radost. — Nezakonski sin najde svojega očeta in tonlo odkrije. — Krasne slike v gozdu, ko vihar ruši in odnese mlina.

Pretrajljive scene, polne lepote in življenjske resnice. V glavni vlogi **Werner Fuetterer**

Mady Christians

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Elitni Kino Matica.

Telefon 2124.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOV!

Blagovi za gospode in dame
z zaimčenno čiste volne. — Poslednje novosti za jesensko in zimsko sezono

razposilja staro renomirano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO
Palackeho t 12 Čehoslovaška)

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Na zahtevo vzorci zastoni in poštnine prosto.